

Charlotte & Peter Fiell

1000 + 1 CHAIRS

Ο Καναδός Peter και η Αγγλίδα Charlotte μοιράζονται ένα μεγάλο πάθος για το design, ανιχνεύουν τα ίχνη του στο παρελθόν και γράφουν βιβλία στα οποία πρωταγωνιστούν τα σημαντικότερα επιτεύγματα της αρχιτεκτονικής και του βιομηχανικού σχεδίου.

Από τον ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Διατηρείτε μαζί στο Λονδίνο μια εταιρία που ειδικεύεται στην πώληση, την απόκτηση, τη μελέτη και την προώθηση σπάνιων αντικειμένων design. Ήταν δική σας ιδέα η δημιουργία ενός βιβλίου που θα περιλάμβανε τις σημαντικότερες καρέκλες στην ιστορία του σύγχρονου design και αργότερα ακόμα δύο βιβλίων με τα πιο διάσημα design φωτιστικά; **P:** Η ιστορία ξεκινάει από τον ίδιο τον Benedikt Taschen, ο οποίος είχε την αρχική σύλληψη και στη συνέχεια μας ανέθεσε το project. Η ιδέα ήταν απλή: Περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο έπιπλο, η καρέκλα έχει υποστεί τα πιο τρελά όνειρα των σχεδιαστών της. Αυτή η ιδιαίτερη καμπύλη της πλάτης ή το γύρισμα του ποδιού, η γωνία του καθίσματος, ή ακόμα και το χρώμα του αντικειμένου, εκφράζουν όλα μαζί τη στυλιστική συνείδηση κάθε εποχής. Συγκεκρινώσαμε, λοιπόν, χίλιες καρέκλες στο πρώτο βιβλίο της σειράς και σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα το 1000 Chairs έμελλε να αποτελέσει ένα από τα μεγαλύτερα best-sellers των εκδόσεων. Στη συνέχεια, ο Benedikt ήθελε να δημιουργήσει το απόλυτο ταίρι αυτού του βιβλίου και έτσι ξεκίνησε το project με τα χίλια φωτιστικά. Ήθελε να είναι ακριβώς το ίδιο, μόνον που πριν ακόμα ξεκινήσει η συλλογή των αντικειμένων, γνωρίζαμε ότι θα είχαμε να κάνουμε με περισσότερα από χίλια φωτιστικά. Η έρευνα απέδειξε ότι, τελικά, είχαμε να κάνουμε με περισσότερα από τέσσερις χιλιάδες φωτιστικά, παρόλο που αρ-

χικά πιστεύαμε ότι θα είχαμε πρόβλημα να βρούμε έστω και χίλια.

Φαντάζομαι ότι και με τις καρέκλες θα αντιμετωπίσατε το ίδιο πρόβλημα και πολλά μοντέλα θα έμειναν έξω από το βιβλίο.

P: Ακριβώς, το πρώτο στάδιο της συλλογής μας έφερε αντιμέτωπους με δύο χιλιάδες μοντέλα καθισμάτων, αλλά στο βιβλίο των φωτιστικών δεν θέλαμε να καλύψουμε μόνον την πλευρά του design, αλλά και όλη την ιστορία του ηλεκτρικού φωτισμού, που ξεκινάει το 1877 με την ανακάλυψη του ηλεκτρικού λαμπτήρα. Επίσης, θέλαμε να εστιάσουμε αυστηρά σε οικιακά φώτα κι όχι σε φώτα αστικού περιβάλλοντος, για παράδειγμα δρόμων ή σταδίων, αφού ένα μεγάλο κομμάτι των αναγνωστών μας είναι συλλέκτες. Τα φώτα στους δρόμους έχουν μεν τρομερό σχεδιαστικό ενδιαφέρον, αλλά κανένας δεν μπορεί να τα αγοράσει.

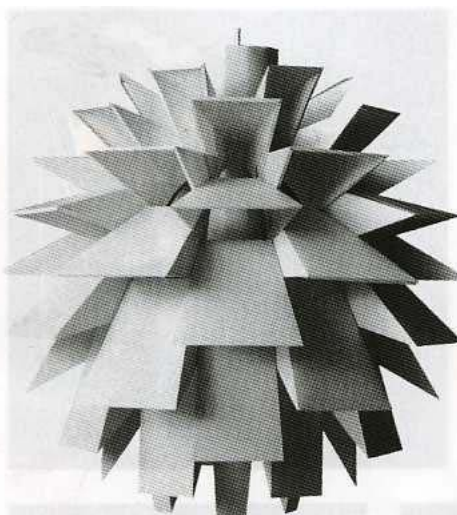
Τι μπορεί να είναι αυτό που κάνει ένα φωτιστικό συλλεκτικό αντικείμενο Τέχνης; C: Υπάρχει ένα φωτιστικό του Frank Lloyd Wright το οποίο είναι μοναδικό. Σχεδιάστηκε για ένα συγκεκριμένο σπίτι και πουλήθηκε πριν από δύο χρόνια σ' έναν πλειστηριασμό αγγίζοντας την τιμή του 1,5 εκατομμυρίου δολαρίων. Κατά κάποιον τρόπο, τα φώτα υπερβαίνουν τη λειτουργικότητα που υπηρετεί το design. Υπάρχει κάτι ποιητικό, κάτι πνευματικό στην παρουσία τους μέσα στο χώρο και πιστεύω ότι οι designers αισθάνονται περισσότερο ελεύθεροι όταν σχεδιάζουν ένα φωτιστικό, παρά μια καρέκλα.

P: Έχω παρατηρήσει κάτι που πιθανόν να οφείλεται και στο γεγονός ότι μεγαλώνουμε και γινόμαστε πιο κυνικοί. Αλλά πολύ σπάνια βλέπουμε κάτι πρωτοποριακό στις εκθέσεις επίπλων. Αν στο τέλος του χρόνου καταλήξουμε σε ένα ή δύο ονόματα που ξεχώρισαν, τότε πρόκειται για μια καλή χρονιά. Αν όμως πας σε μια έκθεση φωτιστικών, μπορεί ν' ανακαλύψεις μέχρι και τέσσερα ονόματα στο περίπτερο ενός και μόνον κατασκευαστή.

Πού πιστεύετε ότι οφείλεται αυτή η διαφορά; P: Πέρα από τα υλικά, έχει να κάνει και με το γεγονός ότι υπάρχει μια διαφορετική τεχνολογία που επιδρά στη βιομηχανία των φωτιστικών. Τα τελευταία χρόνια διενεργείται και μια μεγάλη μελέτη για τον τρόπο με τον οποίο επιδρά το χρώμα του φωτός στις διαθέσεις και τα συναισθήματα του ανθρώπου.

C: Ο καλός φωτισμός σε κάνει να αισθάνεσαι καλύτερα. Για παράδειγμα, ο σταθερός φωτισμός των γραφείων έχει αποδειχθεί ότι έχει αρνητική επίδραση στους εργαζομένους ή ότι οι βόρειοι δίνουν πολύ μεγάλη σημασία στη λεπτομέρεια του φωτισμού τους, εφόσον το μισό χρόνο τον περνούν μέσα στο σπίτι προσπαθώντας να φωτίσουν το σκοτεινό χειμώνα τους.

Όλα τα έπιπλα και τα φωτιστικά των βιβλίων σας είναι αυθεντικά; Δεν υπάρχει ούτε ένα αντίγραφο; P: Είναι όλα αυθεντικά. Έχουν φωτογραφηθεί σε διαφορετικά στούντιο. Είναι το πιο σημαντικό πράγμα στη δουλειά μας να φωτογραφίζουμε το αυθεντικό αντικείμενο κι όχι κά-



1



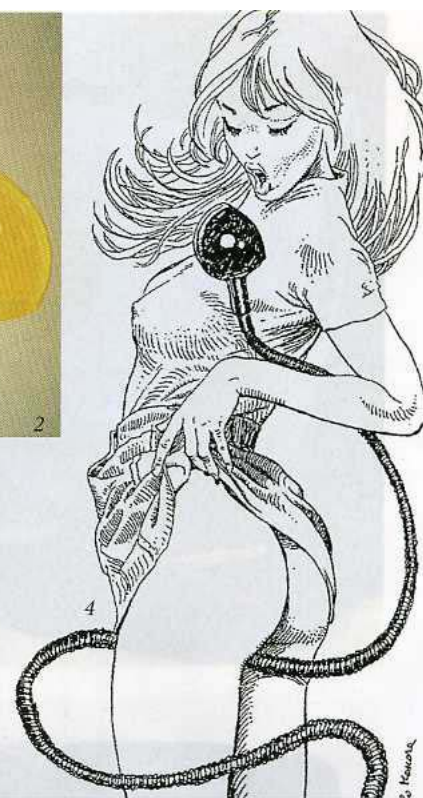
2



5



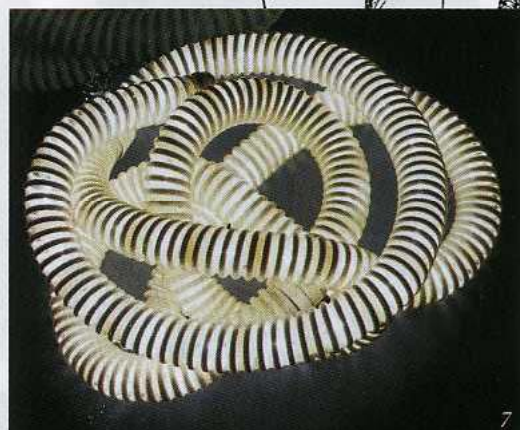
3



4



6



7

1. Norm 69 hanging light, 1969, Simon Karkov. 2. FC/Icon hanging light, 2002, Ferruccio Laviani. 3. XXL Dome hanging light, 1999, Ingo Mauer. 4. Σχέδιο του Milo Manara στο οποίο φαίνεται το φωτιστικό Hebi που σχεδίασε ο Γκιανφράντζο Ισαο Ηοσοε το 1970. 5. Milkbottle hanging light, 1991, Tejo Remy. 6. Lumiere table light, 1990, Rodolfo Dordoni. 7. Boalum table/floor/wall light, 1969, Livio Castiglioni & Gianfranco Frattini.

ποια ρέπλικα. Οπως ανέφερα, μεγάλη μερίδα των αναγνωστών μας είναι συλλέκτες και πολύ συχνά τα βιβλία μας παρέχουν τις ακριβείς πληροφορίες σε πλειστηριασμούς, εκθέσεις ή πανεπιστημιακές μελέτες όσον αφορά στη γνησιότητα των αντικείμενων design που παρουσιάζουν.

Υποθέτω ότι και εσείς θα έχετε την ιδιωτική σας συλλογή. Πώς θα περιγράφατε όλο αυτό που κάνετε; Είναι επάγγελμα, είναι πάθος ή εμμονή; C: Νομίζω, είναι και τα τρία. Το μοναδικό πρόβλημα είναι ότι ποτέ δεν έχεις αρκετό χώρο στο σπίτι σου για να βάλεις μέσα όλα τα αντικείμενα που θέλεις ν' αποκτήσεις και αυτήν τη στιγμή νομίζω ότι έχουμε φτάσει

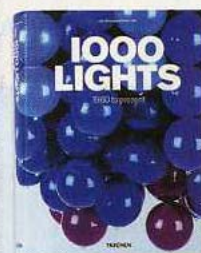
σε οριακό σημείο.

Ένα από τα επόμενα projects είναι η έρευνα, η μελέτη και η ανατύπωση του περιοδικού Domus, κάτι που πρέπει να συνιστά τεράστιο έργο. P: Ναι, είναι πράγματι ένα τεράστιο project, το οποίο θα ολοκληρωθεί σε δώδεκα τόμους. Το Domus ιδρύθηκε το 1928 από το διάσημο Ιταλό αρχιτέκτονα Gio Ponti, ο οποίος -μεταξύ άλλων- σχεδίασε και το κτίριο της Pirelli στο Μιλάνο. Τώρα, αν κάποιος ήθελε να αναφερθεί στο περιοδικό Domus, θα μπορούσε να πει ότι πρόκειται για την απόλυτη κριτική φωνή της σύγχρονης αρχιτεκτονικής και του βιομηχανικού σχεδιασμού. Αποτελεί μια βασική εικόνα του

πολιτισμού της Ιταλίας. Αυτό που κάνουμε εμείς είναι κάτι σαν «Best of...», προσπαθώντας να κατορθώσουμε να καλύψουμε κάθε ξεχωριστή δεκαετία μέσα σε δύο τόμους, ξεκινώντας από τη δεκαετία του '20 μέχρι σήμερα. Κάθε τόμος θα περιέχει 575 σελίδες και το υλικό θα αναπαρχθεί από το αρχείο του περιοδικού.

Ποιος θα λέγατε ότι είναι ο σκοπός σας μέσα από βιβλία σαν αυτά που δημιουργείτε; Προσφέρουν καθαρά οπτική πληροφορία ή κάτι παραπάνω από αυτό; C: Δεν δείχνουμε απλά ένα αντικείμενο. Θα έλεγα ότι σκοπός μας είναι να πάμε την αντίληψη περί του τι είναι «μοντέρνο» όσο πιο πίσω στο χρόνο γίνεται. Αν, για πα-

Charlotte & Peter Fiell



Το ζεύγος Fiell διατηρεί ένα γραφείο εμπειρογνομόνων στο Λονδίνο, που ειδικεύεται στην πώληση, την απόκτηση, τη μελέτη και την προώθηση αντικειμένων design. Έχουν διεξάγει ομιλίες σε πανεπιστήμια και έχουν γράψει βιβλία για το design.

ράδειγμα, δεις στο βιβλίο μας μια αμερικανική καρέκλα από το 1800, δεν θα σημαίνει ότι κοιτάς κάτι μοντέρνο με Μ κεφαλαίο, αλλά θα διακρίνεις κάποιες τάσεις που οδήγησαν σ' αυτό. Το αντικείμενο μιλάει μέσα από τα υλικά του και τον τρόπο που κατασκευάστηκε. Είναι έννοιες που κάνουν αυτήν την καρέκλα προ-μοτέρνα, αφού στη συνέχεια κατασκευάστηκε μαζικά και άρα συνδέθηκε με τη βιομηχανική πρόοδο.

Ποια πιστεύετε ότι είναι η μεγάλη διαφορά του αμερικανικού design από το ευρωπαϊκό; Ρ: Αμερική σημαίνει βιομηχανική παραγωγή, αφού όλα είναι βασισμένα στη βιομηχανική οικονομία της χώρας. Ετσι και το αμερικανικό design είναι απόλυτα συνδεδεμένο με τη βιομηχανική διαδικασία και γι' αυτό έχει να κάνει μόνο με

αντικείμενα μαζικής παραγωγής, με μεγάλες βιομηχανίες που στοχεύουν σε μεγάλα ποσά. Το ευρωπαϊκό design είναι πιο αεράτο, πιο έξυπνο, πιο επιδέξιο και πιο ραφιναρισμένο. Θα έλεγα ότι είναι πιο αυστηρά προσωπικό και πιο ευαίσθητο.

Σ: Το ευρωπαϊκό design ήταν και είναι πιο στυλάτο, ενώ το αμερικανικό θα το έλεγα «κοντόχοντρο». Πάντως, είναι πολύ ενδιαφέρον να μελετάς και να ερευνάς τις ιδιοτροπίες της κάθε χώρας, το πόσο διαφορετικό είναι το σκανδιναβικό από το γαλλικό σχέδιο. Και εκεί, τελικά, ανακαλύπτεις ότι η μελέτη του σύγχρονου design δεν έχει όρια. Κι όταν κάποια στιγμή φτάσεις να μελετήσεις, να συγκρίνεις και να ανακαλύψεις τις διαφορές του αμερικανικού από το ευρωπαϊκό design, τότε μόνον μπορείς να πεις ότι έχεις φτάσει στην καρ-

διά του κτήνους και μπορείς με σιγουριά να πεις ποια είναι η ουσία του design.

Η ευρωπαϊκή κομψότητα, όμως, είναι κάτι που έχουν οικειοποιηθεί πολλοί ανεξάρτητοι Αμερικανοί designers. Ρ: Είναι πολύ λογικό να υπάρχουν μικρές ομάδες που υπηρετούν κάτι πιο κομψό. Ναι, το ευρωπαϊκό design στόχευε πάντα σε μια διορατική ελίτ. Στη σημειωτική του σύγχρονου αμερικανικού design, ωστόσο, διαφαίνεται μια απάθεια προς το εκκεντρικό, αλλά και μια απάθεια προς τη μεγάλη ιδέα του χρήματος που αντιπροσωπεύει το design των μεγάλων αεροσκαφών, των μεγάλων τρακτέρ, των μεγάλων πυραύλων και των μεγάλων όπλων. ♦

Ευχαριστούμε το KOAN Taschen Showroom για την παραχώρηση των λευκωμάτων.